

10. dny fyziologie rostlin

6.–9. září 2004 se v Bratislavě uskutečnilo 10. dny fyziologie rostlin, tradiční bilancování dvou blízkých profesních organizací: Fyziologické sekce Slovenské botanické společnosti a České společnosti experimentální biologie rostlin. Pořádají se od r. 1977 ve tříletých intervalech a místo jejich konání se pravidelně střídá mezi Slovenskem, Moravou a Čechami. Ty letošní jednoznačně vyvrátily obavy, že by tato tradice mohla skončit jako nostalgické vzpomínání pamětníků. Jejich výrazným rysem byla aktivní účast nastupující vědecké generace.

Účastníkům nabídly přehledku české a slovenské vědecké aktivity za uplynulé období. Byla prezentována v pěti přednáškových i plakátových sekcích: Struktura a funkce rostlinné buňky, Kultury *in vitro* a rostlinné biotechnologie, Regulátory růstu rostlin, Fotosyntéza a Rostliny v podmínkách stresu. Znamenalo to přes 40 přednášek a 100 posterů. Obojí poměrně věrně odráželo zájmy vědeckých středisek, která se v česko-slovenském prostoru nacházejí. Zjednodušeně (až příliš): dominující fotosyntézu a růstové regulátory v Čechách, zájem o specializované strukturální buněčné problémy na Slovensku i společný, byť trochu konjunkturní zájem o stresovou fyziologii na obou stranách. Přinesly i vystoupení maďarských a rakouských sousedů — přesvědčivý a následovánhodný pohled, jak v segedínském vědeckém centru pomáhá molekulární biologie šlechtit plodiny tolerantní na sucho (prof. Dudits) a sugestivní demonstraci *in vivo* složitého cestování organel v rostoucí buňce z dílny prof. Lichtscheidlové z Vídně. Začátek konference se obrátil do minulosti a v příspěvku O. Erdelské připomněl v chronologickém pořádku všechna předcházející setkání, jejich náplň i atmosféru. B. Slavík pak rekapituloval padesátiletou domácí historii tohoto vědního oboru. Závěr zasedání se obrátil k budoucnosti. L. Nátr shrnul problémy, které čekají rostliny a s nimi i lidstvo v nejbližších dese-

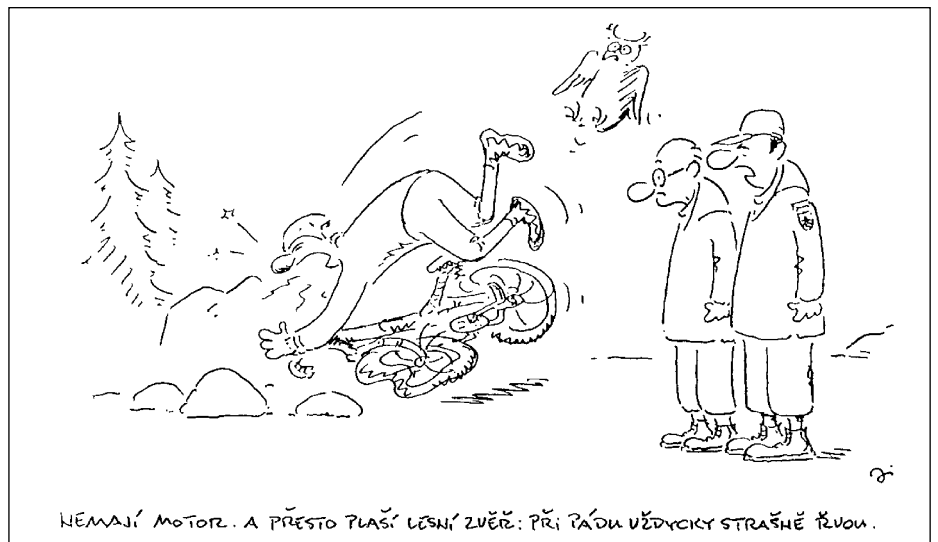
letitích, I. Šetlík představil technické možnosti, které umožňují nedestruktivně sledovat na úrovni jednotlivých buněk metabolismickou heterogenitu rostlinných orgánů. V jeho podání pak přiblížila virtuální rostlina *in silico* model, který se od reality nemusí příliš lišit.

Nově vznikající tradicí se stalo udělení cen mladým vědeckým pracovníkům (do 35 let). Ceny Milana Kutáčka za nejlepší přednášky a ceny Márie Luxové za nejlepší poster. V první kategorii získali cenu: A. Beňová (CHÚ SAV, Bratislava), J. Kubásek (BF JČU, České Budějovice), Z. Lenochová (PřF UK, Praha) a I. Salgovičová (BF UK, Bratislava), ve druhé pak B. Dvořáková (PřF UK, Praha), K. Kollárová (CHÚ SAV, Bratislava), R. Pechová (PřF UK a ÚEB AV ČR, Praha) a A. Soukup (PřF UK, Praha). S jakými zkušenostmi a poznatky tedy účastníci 10. dny opouštěli? Především zjistili, že si mladá generace dobře osvojuje budoucí „řemeslo“. Upoutali v brilantních přednáškách či zajímavě a účelně zpracovaných plakátových sděleních. A nebylo to alibistické rozhodnutí příslušných porot, které rezignovaly nakonec z určování pořadí a udělily ceny všem vybraným kandidátům. Rozdíl mezi excelentními byly skutečně sotva postřehnutelné, objektivně těžko stanovitelné. Je potěšitelné, kolik mladých

adeptů se v zahraničí úspěšně zapojilo do práce vedoucích středisek dané oblasti. V tomto kontextu bylo stále zřejmější, že obdivuhodné objevy jsou častěji dílem komplexních týmů s mezioborovými přístupy a cytolog se setkává s molekulárním biologem, bioinformatikem a biofyziikem. Zdánlivě samozřejmá záležitost, kterou dostatečně nerespektujeme. Účastníky všech generací byla dobře přijata a oceněna část programu, která se retrospektivně zamýšlela nad domácím vývojem oboru, či nabídla jeho perspektivy. Kontinuita představuje nezbytnou základnu pro činnost vědecké obce a výhledy do budoucnosti posilují i její sebevědomí. Občas potřebujeme slyšet, že osud tohoto století záleží na rostlinách. Převládá pak pocit, že se příštích Dnů fyziologie rostlin zúčastní i řada těch, kteří o tom dosud neuvažovali.

Pořadatelé tohoto setkání fyziologů, katedra fyziologie rostlin Přírodovědecké fakulty Univerzity Komenského a Botanický ústav SAV, obojí v Bratislavě, si zaslouží poděkování. Vypracovali přitažlivý scénář a dokázali ho realizovat s nenápadnou samozřejmostí i širokým uplatněním slovenské pohostinnosti. Česko-slovenské kolegiální vztahy pak ukazují na setrvalý stav. Nashledanou za tři roky v Olomouci.

Jan Krekule



Páté mezinárodní symposium o ještěrkách Středomoří

Uspořádání celkově již 5. mezinárodního symposia o ještěrkách čel. *Lacertidae* Středomoří (5th International Symposium on the Lacertids of the Mediterranean Basin) se ujal Itálie. Hlavními organizátory konference byli přední italská herpetoložka Claudia Corti (Universita degli Studi, Firenze) a Pietro Lo Cascio (Associazione „Nessos“, Lipari).

Symposium se konalo 7.–11. května 2004 v městečku Lipari na stejnojmenném hlavním ostrově Liparského souostroví. Vlastní jednání probíhala v místním archeologickém muzeu (Archaeological Regional Aeolian Museum). Přihlášeno bylo celkem 37 přednášek a posterů od 72 autorů. Na ostrov ale přijelo jen kolem 30 účastníků z 9 států. Tradičně vysokou účast měly Itálie, Španělsko a Řecko. Jediným zástupcem pak byly reprezentovány ČR, Finsko, Izrael, Německo a Rusko. Překvapením byla tento-

krát nepřítomnost herpetologů z Francie.

K poměrně nízké účasti zřejmě přispělo sice velmi atraktivní, ale poměrně obtížně dostupné místo konání konference. Ostrovy mytického krále větrů navíc uvítaly účastníky skutečně větrným počasím, v jehož důsledku se první den konference stihli zaregistrovat pouze tři účastníci. Ostatní nepřekonalí rozbouřená moře či byli novově vysazeni na Sicílii, Vulcanu a jiných ostrovech. Jednu chvíli se žertem uvažovalo, že by konference mohla s úspěchem probíhat v paralelních sekcích na několika ostrovech.

Z přednášek a posterů bylo zřejmé, že hlavní zájem zúčastněných herpetologů byl zaměřen na biologii a ochranu středomořských ještěrek. Témata řešící faunistické, morfologické a systematické otázky byla zastoupena spíš okrajově. Zvláštní pozornost všech účastníků se upírala navíc k otázkám ochrany *Podarcis raffonei* — endemické ještěrky Liparských ostrovů, která se zde dnes vyskytuje jen velmi vzácně na několika kriticky malých územích a ostrůvcích. Jedním ze společných výstupů konference

tak bylo i společné prohlášení nazvané „Liparská deklarace“ adresované evropskému parlamentu a vládám středomořských států. V prohlášení se mimo jiné upozorňuje, že ještěrky jsou podstatnou součástí unikátní a přitom extrémně ohrožené biodiverzity středomořských ostrovů a důrazně se vyzývá k neodkladné ochraně ostrovních ekosystémů.

Jak po odborné, tak po kulturní a společenské stránce bylo Liparské symposium velmi dobře připraveno. Podobně jako v případě předcházejících konferencí o středomořských ještěrkách (Řecko 1992, Portugalsko 1995, Chorvatsko 1998 a Španělsko 2001) měla velmi přívětivou přátelskou atmosféru, jaká vzniká jen na setkáních menší skupiny známých kolegů. O její dobré úrovni svědčí i zdařilý sborník abstraktů konferenčních příspěvků dostupný na internetové adrese. Publikace sborníku vlastních referátů je v přípravě. Podle předběžných návrhů a plánů by místem jednání 6. „ještěrkářské“ konference v r. 2007 měla být Be'er Sheva v Izraeli.

Jiří Moravec